

Η σπάνια Βυζαντινή επιγραφή στη σπηλιά της Αρσαλής στην Οίτη και το έθιμο με τις βαθιές ρίζες

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Πάνω στα ψηλώματα της ελατοσκέπαστης Οίτης, μια σπηλιά πελώρια ανάμεσα στα βράχια, φαντάζει σαν μάτι Κύκλωπα που αγρυπνά για το βασίλειό του. Είναι η Σπηλιά της Αρσαλής (Αγίας Ιερουσαλήμ), που οι Υπαταίοι, τιμώντας τη μνήμη της, διαμόρφωσαν ένα μέρος του εσωτερικού της σε ναό και την γιορτάζουν σύμφωνα με τα όσα ορίζει η τάξη της Εκκλησίας αλλά και σύμφωνα με τα τοπικά έθιμα.

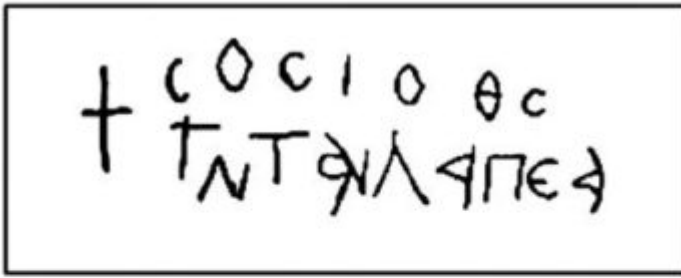
Του Νικολάου Ζαΐμη

Στον εν λόγω σπηλαιώδη ναό διασώζονται σπάνιες και μοναδικές επιγραφές από αναχωρητές και μοναχούς. Ο αρχαιολόγος και υποψήφιος διδάκτορας Βυζαντινής Αρχαιολογίας στην Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, **Δημήτρης Ι. Κυρίτσης**, σε μελέτη

του που δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό “HOROS”, παρουσιάζει μια από αυτές τις επιγραφές.

“Το σπήλαιο της Αγίας Ιερουσαλήμ τοποθετείται, περίπου δύο χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της Υπάτης σε υψόμετρο 1050μ. Ο Γ. Πάλλης σε δημοσίευσή του στο συνέδριο «Η Υπάτη στην εκκλησιαστική ιστορία, την εκκλησιαστική τέχνη και τον ελλαδικό μοναχισμό» που πραγματοποιήθηκε το 2009 στην Υπάτη, τονίζει την ιδιαίτερη λατρεία που γνώρισε η Αγία σε σπηλαιώδεις ναούς στην ανατολική Στερεά Ελλάδα². Η διάδοση αυτής της λατρείας στην περιοχή ανάγεται κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο³. Η λατρεία στο σπήλαιο της Αρσαλής συνεχίζεται μέχρι τις ημέ- ρες μας. Στο εσωτερικό του σπηλαιώματος εντοπίζεται πλινθόκτιστο τέμπλο επι- καλυμμένο με κονίαμα που έχει ανεγερθεί σε νεώτερους χρόνους. Το σπήλαιο της Αγίας Ιερουσαλήμ εορτάζει δύο φορές τον χρόνο, την Τετάρτη της Διακαινησίμου και στη μνήμη της Αγίας”, αναφέρει, μεταξύ άλλων, ο κ. Κυρίτσης στην ερευνά του.

ΠΑΤΗΣΤΕ ΕΔΩ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ

Εκκ. 1. Αποτέλεσμα της επιγραφής (σχέδιο Δ. Ι. Κ.)

Εκκ. 2. Ο σέλλεκτράς νερού και η επιγραφή στο ανώτερο μέρος (φωτ. Δ. Ι. Κ.)

Το έθιμο της Αρσαλής

Σήμερα, Τετάρτη της Διακαινησίμου, κατά την παράδοση μόνο οι άνδρες, γίνεται η ανάβαση στον “γλυκύ Γολγοθά”, όπως αναφέρουν οι ντόπιοι την ανάβαση, εξαιτίας του δύσβατου της περιοχής.

“Η διαδρομή στο εκκλησάκι της Αρσαλής, είναι μια δύσκολη και απροσδόκητα όμορφη διαδρομή, καθώς το μικρό μονοπάτι σκαρφαλώνει στη δυτική πλαγιά του Ψηλαΐνου και φτάνει στην επιβλητική σπηλιά, όπου υπάρχει μικρό σπηλαιώδες εκκλησάκι. Ο χρόνος κτίσης του δεν είναι επιβεβαιωμένος. Το πιθανότερο είναι ότι κτίσθηκε μετά την έλευση των Φράγκων (1024) οι οποίοι μετά τις Σταυροφορίες έδιναν το όνομα Ιερουσαλήμ, τιμώντας τις Σταυροφορίες τους προς την Ανατολή. Άλλη άποψη υποστηρίζει ότι το εκκλησάκι κτίσθηκε περίπου το 1000 μ.Χ. Στη σπηλιά, πάνω στα βράχια, αξίζει κανείς να παρατηρήσει τις αγιογραφίες που έχουν ζωγραφιστεί στο τέλος του 19ου αιώνα. Εντύπωση προκαλεί η ζωντάνια των

χρωμάτων μετά από τόσα χρόνια. Από τις υπογραφές που υπάρχουν στις αγιογραφίες, φαίνεται ότι κατασκευάσθηκαν από αγιογράφο που καταγόταν από την Σαμαρίνα. Στο χώρο της σπηλιάς υπάρχει και λαξευτή δεξαμενή η οποία προσφάτως κλείσθηκε αεροστεγώς και τοποθετήθηκε κάνουλα για την εξοικονόμηση νερού αλλά και λαξευτά αυλάκια που οδηγούν στην δεξαμενή το νερό”, αναφέρει σε σχετικό φυλλάδιο για το έθιμο **ο Επιμορφωτικός - Εκπολιτιστικός Σύλλογος Υπάτης “Οι Αινιάνες”**.

Φωτο: Δρόσος Κατσιμπρας

“Όποιος κατορθώσει να βιώσει την εμπειρία του προσκυνήματος, φέρει ‘διά βίου’ το βάπτισμα και την τιμή του ΑΡΣΑΛΙΩΤΗ. Γι’ αυτό και το έθιμο έχει πολλούς φίλους που δεν είναι Υπαταίοι”, δήλωσε στο ore.gr ο Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου, **Γεράσιμος Ι. Βασιλείου**. Σε ερώτηση του ore.gr γιατί κατά την παράδοση την Διακαινήσιμο γίνεται ανάβαση μόνο από άρρενες ο κ. Βασιλείου, απάντησε: “Την ημέρα αυτή στη γιορτή της Αρσαλής συμμετέχουν μόνο άρρενες, διότι κατά την παράδοση εκεί γινόταν οι συνάξεις των κλεφτοαρματολών για να πάρουν αποφάσεις για τον Αγώνα και κάποιες φορές που από δόλο βρέθηκε γυναίκα στο χώρο αυτό, η γιορτή συνδυάστηκε με θανατηφόρο ατύχημα”, απάντησε.

Τον τίτλο του **“Αρσαλιώτη” έλαβε τον περασμένο Σεπτέμβριο και ο Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεών** ο οποίος τέλεσε Θεία Λειτουργία κατά την ημέρα μνήμης της Αγίας Ιερουσαλήμ και των τέκνων αυτής, Σεκένδου, Σεκενδίκου και Κηγόρου.

“Θεωρώ πολύ μεγάλη ευλογία για μένα μοναδική και ανεπανάληπτη, η οποία θα χαραχθεί στην καρδιά μου, γιατί αξιώθηκα να τελέσω Αρχιερατική Θεία

Λειτουργία εδώ σε αυτό το σπήλαιο”, είχε [δηλώσει ο ίδιος μετά την ανάβαση.](#)

Φωτο αρχείου: Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδος

Κεντρική φωτογραφία: Δρόσος Κατσιμπρας